

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4To/13/2022
Identifikačné číslo spisu:	9522100257
Dátum vydania rozhodnutia:	05.03.2024
Meno a priezvisko:	JUDr. Martina Zeleňaková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2024:9522100257.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Martiny Zeleňakovej a sudcov JUDr. Pavla Farkaša a JUDr. Dušana Krč - Šeberu v trestnej veci obžalovaného I. G. spol., pre pokračovací zločin rozširovania extrémistického materiálu podľa § 422b ods. 1, ods. 2 písm. a), písm. b) Trestného zákona a iné na neverejnom zasadnutí konanom 5. marca 2024 v Bratislave, o odvolaniach obžalovaných I. G. a združenia T., proti rozsudku Špecializovaného trestného súdu v Pezinku, pracovisko Banská Bystrica z 26. septembra 2022, sp. zn. 15T/9/2022, takto

rozhodol:

Podľa § 321 ods. 1 písm. a), písm. b), písm. c) Trestného poriadku z r u š u j e napadnutý rozsudok v celom rozsahu.

Podľa § 322 ods. 1 Trestného poriadku vec v r a c i a súdu prvého stupňa, aby ju v potrebnom rozsahu znovu prejednal a rozhodol.

Odôvodnenie

Špecializovaný trestný súd v Pezinku, pracovisko Banská Bystrica (ďalej tiež „špecializovaný trestný súd" alebo „súd prvého stupňa") rozsudkom z 26. septembra 2022, sp. zn. 15T/9/2022 uznal obžalovaných I. G. a združenie T. vinnými z pokračovacieho zločinu rozširovania extrémistického materiálu podľa § 422b ods. 1, ods. 2 písm. a), písm. b) Trestného zákona, spáchaného formou spolupáchateľstva podľa § 20 Trestného zákona (obžalovaný I. G.) a podľa § 6 ods. 2 zákona číslo 91/2006 Z. z. o trestnej zodpovednosti právnických osôb (obžalovaný T.) na tom skutkovom základe, že

- prostredníctvom webovej stránky <https://F.>, nachádzajúcej sa na internetovej doméne www.G., registrovanej pod doménou najvyššej úrovne .SK, v období najneskôr od 26. septembra 2019 do 12. marca 2020 ponúkali predaj okrem iného tričiek, na ktorých sa na prednej strane nachádzalo vyobrazenie podobizne Dr. Jozefa Tisa umiestnenej vo vavrínovom venci, pričom ľavú stranu lemoval nápis „Dr. J. Tiso" a pravú stranu lemoval nápis „PREZIDENT", v spodnej časti vavrínového venca sa nachádzala stuha, na ktorej bol vľavo vyobrazený podpis Dr. Jozefa Tisa a vpravo uvedené roky „1939 - 1947", a na zadnej strane tohto trička bol uvedený nápis „Verní sebe, svorne napred!", pričom Jozef Tiso je osoba, ktorá bola 15. apríla 1947 rozsudkom Národného súdu v Bratislave číslo jednanja Tnľud

6/46 odsúdená podľa Nariadenia Slovenskej národnej rady číslo 33/1940 Zb. o potrestaní fašistických zločincov, okupantov, zradcov a kolaborantov a o zriadení ľudového súdnictva za trestné činy domácej zrady, zrady na povstaní a kolaborantstva (dnes vnímaných ako zločiny proti ľudskosti) na trest smrti povrazom. V uvedenom období, od septembra 2019 do marca 2020, uvedené trička na území Slovenskej republiky kúpilo minimálne 21 osôb, pričom na faktúrach č. 0103303 z 26. septembra 2019, č. 0103310 z 26. septembra 2019, č. 0103315 z 27. septembra 2019, č. 0103334 zo 7. októbra 2019, č. 0103341 zo 7. októbra 2019, č. 0103348 zo 7. októbra 2019, č. 0103354 z 9. októbra 2019, č. 0103380 z 15. októbra 2019, č. 0103402 z 28. októbra 2019, č. 0103412 z 31. októbra 2019, č. 0103418 z 3. novembra 2019, č. 0103430 z 11. novembra 2019, č. 0103433 z 12. novembra 2019, č. 0103529 z 27. novembra 2019, č. 0103573 z 10. decembra 2019, č. 0103585 z 10. decembra 2019, č. 0103632 z 18. decembra 2019, č. 0103653 z 30. decembra 2019, č. 0103656 z 30. decembra 2019, č. 01031012 z 12. marca 2020 a č. 01031019 z 12. marca 2020 bol ako dodávateľ označený obžalovaný I. G. a v priestore pre identifikáciu dodávateľa bol súčasne uvedený názov združenia „T.“ spolu s označením webovej stránky: www.M..sk a emailovej adresy: S.@b.Q. a v časti podpisu dodávateľa bolo uvedené: „P. T. Vám ďakuje za nákup“.

Za to špecializovaný trestný súd uložil:

- obžalovanému I. G. podľa § 422b ods. 2 Trestného zákona s použitím § 36 písm. j) Trestného zákona, § 38 ods. 2, ods. 3 Trestného zákona trest odňatia slobody vo výmere 3 (troch) rokov, výkon ktorého mu podľa § 51 ods. 1, ods. 2 Trestného zákona, § 49 ods. 1 písm. a) Trestného zákona podmienene odložil na skúšobnú dobu 3 (troch) rokov, počas ktorej mu uložil probačný dohľad nad jeho správaním, podľa § 51 ods. 4 písm. g) Trestného zákona obžalovanému zároveň uložil ako súčasť probačného a mediačného dohľadu povinnosť zúčastniť sa ako verejnosť jedného hlavného pojednávania špecializovaného trestného súdu až do vyhlásenia rozsudku vo veci za trestný čin kvalifikovaný podľa § 422b Trestného zákona a podľa § 61 ods. 1 Trestného zákona obžalovanému uložil aj trest zákazu činnosti výkonu funkcie štatutárneho orgánu právnickej osoby na 3 (tri) roky,

- obžalovanému združeniu T. podľa § 10 ods. 1 písm. d), § 15 zákona číslo 91/2016 Z. z. o trestnej zodpovednosti právnických osôb peňažný trest v sume 3.000,- eur (slovom tritisíc eur).

Zároveň súd prvého stupňa podľa § 83 ods. 1 písm. g) Trestného zákona rozhodol o zhabaní troch tričiek čiernej farby s vyobrazením podobizne Dr. Jozefa Tisa bližšie popísaných vo výrokovej časti napadnutého rozhodnutia s tým, že podľa § 83 ods. 2 Trestného zákona sa vlastníkom zhabaných vecí stáva štát.

Proti tomuto rozsudku, v zákonom stanovenej lehote, podali obžalovaní I. G., prostredníctvom svojho obhájcu, a združenie T. (ďalej tiež „obžalovaní“ alebo „odvolatelia“), odvolania.

V písomných dôvodoch podaného odvolania obžalovaní zhodne uviedli, že špecializovaný trestný súd svojím procesným postupom a rozhodnutím, podľa ich názoru, porušil ich práva na spravodlivý súdny proces, zásadu kontradiktórneho konania a z toho prameniacu rovnosť účastníkov konania, svoje rozhodnutie založil na nedostatočne zistenom skutkovom stave, nevykonával relevantné návrhy na dokazovanie, ktoré boli a sú schopné preukázať, že ku skutku tak, ako sa im kladie za vinu, nedošlo, a trestný čin nespáchali, a preto mali byť spod obžaloby podľa § 285 písm. a), respektíve b) Trestného poriadku oslobodení. Namietali ďalej, že napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa je, podľa ich názoru, chybný, nesprávny a nezákonný, pričom v konaní došlo k podstatným chybám, ktoré výrokom napadnutého rozsudku predchádzali, boli porušené ustanovenia, ktorými sa malo zabezpečiť objasnenie veci, vo výrokoch napadnutého rozsudku sú chyby, výrok o vine je nejasný pre nejasnosť a neúplnosť skutkových zistení, pričom súd prvého stupňa sa nevysporiadal so všetkými okolnosťami významnými pre rozhodnutie. Odvolatelia taktiež vyjadrili názor, že skutkové zistenia súdu prvého stupňa sú nesprávne, neúplné a nezodpovedajúce výsledkom dokazovania vykonaného na hlavnom pojednávaní, v dôsledku čoho špecializovaný trestný súd vyvodil nesprávny právny záver o ich vine s tým, že vznikli pochybnosti o správnosti skutkových zistení výrokov napadnutého rozsudku, na objasnenie ktorých

bude potrebné dôkazy opakovať alebo vykonať ďalšie a napadnutým rozsudkom bolo porušené aj ustanovenie Trestného zákona, pretože vzhľadom na obžalobou tvrdenú údajnú mieru zavinenia obžalovaných a v nadväznosti na to na nepatrnú závažnosť údajného skutku by sa ani nemohlo jednáť o trestný čin. V prejednávanej trestnej veci, podľa názoru obžalovaných, aj naďalej pretrvávajú rozumné a dôvodné pochybnosti, rozsudok je založený na domnienkach a na hypotézach s tým, že prokurátor v konaní pred súdom neunesol dokazné bremeno s tým, že rozsudku chýba konzistentné vyhodnotenie skutkového stavu a presvedčivé odôvodnenie. V tejto súvislosti obžalovaní poukázali na rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky, ako aj Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zaoberajúce sa riadnym odôvodnením súdneho rozhodnutia a na do úvahy prichádzajúce zákonné ustanovenia Trestného poriadku. Vyjadrili ešte názor, že vzhľadom na pretrvávajúce rozumné a dôvodné pochybnosti o ich vine mala byť v prejednávanej veci uplatnená zásada „v pochybnostiach v prospech obvineného“ („in dubio pro reo“) a na tomto podklade mali byť spod obžaloby prokurátora oslobodení. V podstate na základe vyššie uvedených dôvodov navrhli, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok špecializovaného trestného súdu zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa na nové prejednanie a rozhodnutie, alebo alternatívne, aby ich spod obžaloby oslobodil.

V doplnení písomných dôvodov podaného odvolania obžalovaný I. G. (ďalej v tejto časti tiež „obžalovaný“ alebo „odvolateľ“), prostredníctvom svojho obhajcu, namietal, že v prejednávanej trestnej veci nebolo, podľa jeho názoru, preukázané predovšetkým úmyselné zavinenie na jeho strane s tým, že absentuje preukázanie jeho úmyslu vo forme vedomosti o obžalobou tvrdenom extrémistickom charaktere predmetných tričiek s podobizňou Dr. Jozefa Tisa, keďže nebolo preukázané, žeby obžalovaný mal kladný vzťah k negatívnym aspektom osoby Dr. Jozefa Tisa, pričom súd prvého stupňa odmietol vykonať dôkazy navrhnuté obžalovaným k naposledy spomínanej osobe bez dostatočného odôvodnenia tohto svojho postupu, a to napriek tomu, že týmito dôkazmi sa mohol objasniť aj prístup obžalovaného k osobe Dr. Jozefa Tisa, čím bolo, podľa názoru odvolateľa, zásadne porušené jeho právo na obhajobu podľa § 34 ods. 1 Trestného poriadku. Poukazujuúc na rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej tiež „ESLP“) vo veci Vainai proti Maďarsku, v ktorom ESLP zdôraznil, že Červená hviezda má viacero významov, pričom neexistuje uspokojivý spôsob, ako oddeliť rôzne významy tohto symbolu a aj keby takéto rozdiely existovali, mohla by vzniknúť neistota, ktorá by mohla mať mrazivý vplyv na slobodu prejavu a autocenzúru a na článok 10 (Sloboda prejavu) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej tiež „dohovor“), obžalovaný namietal, že v prejednávanej trestnej veci ide o význam nerozlišujúci zákaz prezentovania osoby Dr. Jozefa Tisa, čo je podľa jeho názoru, v rozpore so spomínaným článkom 10 dohovoru. V tejto súvislosti odvolateľ ešte namietal, že podľa jeho názoru, tvrdenie súdu prvého stupňa o oneskorenej reakcii na návrh dôkazov neobstoí, keďže trestný rozkaz spolu s výzvou podľa § 240 ods. 3 Trestného poriadku bol obžalovanému doručený 25. augusta 2022, pričom návrh na vykonanie dôkazov odvolateľ doručil súdu prvého stupňa 2. septembra 2022 (1. septembra bol štátny sviatok), teda v lehote siedmich dní a v súlade s výkladom uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, spisovej značky 5Tdo/32/2012 z 28. júna 2012. V doplnení dôvodov podaného odvolania obžalovaný taktiež namietal, že mu nebolo umožnené, aby využil v konaní pred súdom svoje právo vyjadriť sa ku všetkým skutočnostiam, ktoré sa mu kladú za vinu v rámci jeho výsluchu, čím bolo zásadne porušené jeho právo na obhajobu podľa § 34 ods. 1 Trestného poriadku, keďže obžalovaný mal záujem využiť svoje právo vypovedať a aj keď s konaním hlavného pojednávania vo svojej neprítomnosti súhlasil z dôvodu narodenia dieťaťa v rodine, predpokladal, že vzhľadom na rozsah navrhnutých dôkazov nebude hlavné pojednávanie skončené hneď na prvom termíne (26. septembra 2022). Znalecký posudok číslo 16/2020, podaný znalcom Mgr. C. C., považoval odvolateľ za nepreskúmateľný, keďže otázkami, ktoré boli znalcom v prípravnom konaní zadané, neboli objasnené žiadne okolnosti svedčiace v prospech obžalovaného (neboli zisťované žiadne pozitívne aspekty zo života Dr. Jozefa Tisa) s tým, že znalec nevysvetľuje dostatočným spôsobom metódy, akými sa dopracoval k svojim záverom, znalec nepodáva dostatočné vysvetlenie významu slovného spojenia „Verní sebe, svorne napred“, pričom uvedené nedostatky podaného znaleckého posudku neboli odstránené ani výsluchom znalca. V podstate na základe vyššie uvedeného obžalovaný opätovne navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky zrušil napadnutý rozsudok špecializovaného trestného súdu a vec vrátil súdu prvého stupňa na nové prejednanie a rozhodnutie, alebo alternatívne, aby obžalovaného spod obžaloby oslobodil.

Prokurátor Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky sa k podaným odvolaniam nevyjadril.

Na základe takto podaných odvolaní postupoval Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“) v intenciách ustanovenia § 317 ods. 1 Trestného poriadku, podľa ktorého ak odvolací súd nezamietne odvolanie podľa § 316 ods. 1, alebo nezruší rozsudok podľa § 316 ods. 3, preskúma zákonnosť a odôvodnenosť napadnutých výrokov rozsudku, proti ktorým odvolateľ podal odvolanie, ako aj správnosť postupu konania, ktoré im predchádzalo, pričom na chyby, ktoré neboli odvolaním vytýkané, prihliadne len vtedy, ak by odôvodňovali podanie dovolania podľa § 371 ods. 1 Trestného poriadku, a zistil, že konanie predchádzajúce výkonom napadnutého rozsudku trpí vadami porušujúcimi ustanovenia, ktorými sa má zabezpečiť objasnenie veci a právo obhajoby, v dôsledku ktorých bolo nevyhnutné napadnutý rozsudok zrušiť, zároveň súd prvého stupňa rozhodol predčasne, pretože sa nevyrovnal so všetkými okolnosťami významnými pre rozhodnutie, vyvolávajúcimi pochybnosti o správnosti skutkových zistení, na objasnenie ktorých bude potrebné niektoré dôkazy zopakovať alebo vykonať dôkazy nové.

Z predloženého spisu, ale aj obsahu podaného odvolania je zrejmé, že ťažisko svojej obhajoby obžalovaný založil na tvrdení, že v prejednávanej trestnej veci nebola preukázaná existencia úmyslu na jeho strane, a to vedomosť o obžalobou tvrdenom extrémistickom charaktere tričiek, s ktorými obchodoval, namietajúc v podstate, že s osobou Dr. Jozefa Tisa je spojený nielen negatívny aspekt, ale aj aspekt pozitívny, ktorý bráni tomu, aby šírenie materiálu spojeného s touto osobou (Dr. Jozefa Tisa) bolo možné vzťahovať pod zákaz šírenia extrémistického materiálu z dôvodu, že takýto zákaz, bez možnosti odlišenia negatívnych, ale aj pozitívnych aspektov týkajúcich sa osoby Dr. Jozefa Tisa (ktoré nie sú nijakým spôsobom spojené so skutočnosťou, že v jeho osobe išlo o odsúdeného v dnešnom ponímaní za vojnové trestné činy a trestné činy proti ľudskosti), je neprijateľnejší široký, ohrozujúci slobodu prejavu, a teda v rozpore s článkom 10 dohovoru.

Túto svoju obhajobu chcel obžalovaný dokazovať v konaní pred súdom prvého stupňa, najmä výsluchom v prípravnom konaní vypočutých svedkov C. C., S. D. a D. B., ktorí si kúpili vyššie spomínané tričká s podobizňou Dr. Jozefa Tisa, ďalej svedkov Doc. PhDr. W. C., CSc. a PhDr. C. B., Ph.D., prečítaním obžalovaným predložených a navrhovaných písomností a prehratím v návrhu na vykonanie dokazovania bližšie identifikovaného videa z kanála Youtube.

Súd prvého stupňa svedkov C. C., S. D. a D. B. osobne nevypočul, ale podľa § 263 ods. 2 Trestného poriadku čítal zápisnice o ich výsluchoch z prípravného konania dôvodiac, že vychádzajúc z ustanovenia § 240 ods. 3 Trestného poriadku je obžalovaný povinný bez meškania písomne oznámiť, ak na hlavnom pojednávaní navrhuje vypočuť svedkov, ktorých výpovede navrhol prokurátor v obžalobe iba prečítať s tým, že obžalovaný bol zo strany súdu prvého stupňa poučený o možných následkoch (prečítanie týchto výpovedí, ak tak bez omeškania neurobí), pričom špecializovaný trestný súd určil lehotu, aby tak obžalovaný urobil spolu s prípadným podaným odporom s tým, že obžalovanému bol trestný rozkaz doručený 25. augusta 2022, čo znamená, že lehota na podanie odporu mu plynula do 2. septembra 2022, obžalovaný podal, prostredníctvom svojho obhajcu, odpor proti doručenému trestnému rozkazu 29. augusta 2022 s tým, že súd prvého stupňa už 30. augusta 2022 nariadil termín hlavného pojednávania a následne obžalovaný, opätovne prostredníctvom obhajcu, 2. septembra 2022 doručil špecializovanému trestnému súdu návrh na vykonanie dôkazov, v rámci ktorého žiadal osobný výsluch vyššie uvedených troch svedkov, ako aj osobný výsluch znalca. Súd prvého stupňa v tejto súvislosti ešte dôvodil, že Najvyšší súd Slovenskej republiky v uznesení spisovej značky 5Tdo/32/2012 z 28. júna 2012 vyložil pojem bez zbytočného odkladu (bezodkladne) tak, že ide o lehotu spravidla pár dní (maximálne 5 až 7), no určite nie mesiac.

Podľa § 240 ods. 3 Trestného poriadku spolu s rovnopisom obžaloby sa osobám uvedeným v odseku 1 doručí výzva, aby bez meškania písomne oznámili súdu a ostatným stranám návrhy na vykonanie dôkazov. Vo výzve sa zároveň upozornia na to, že vykonanie neskôr navrhnutých dôkazov, ktoré

stranám boli známe v čase doručenia výzvy, môže súd odmietnuť. Obvinený sa upozorní aj na to, že ak na hlavnom pojednávaní navrhuje vypočuť svedkov, ktorých výpovede navrhol prokurátor v obžalobe iba prečítať, je povinný to bez meškania písomne oznámiť súdu, inak ich súd na hlavnom pojednávaní bude môcť prečítať aj bez jeho súhlasu; to neplatí, ak nastala nová okolnosť, ktorá nebola obvinenému v čase doručenia výzvy známa.

V tejto súvislosti sa žiada v prvom rade uviesť, že vyššie citované zákonné ustanovenie stanovuje jednu podmienku, ktorú je obžalovaný povinný splniť pri predkladaní návrhov na vykonanie dôkazov na podklade výzvy súdu podľa § 240 ods. 3 Trestného poriadku, a to urobiť tak bez meškania, ďalšiu podmienku, a to ani v podobe, že tak musí urobiť spolu s podaním odporu, nezakotvuje. Nebolo preto zákonného podkladu pre postup súdu prvého stupňa, ktorý obžalovanému uložil predložiť návrhy na vykonanie dokazovania na podklade výzvy podľa § 240 ods. 3 Trestného poriadku spolu s podaním odporu. Preto pokiaľ obžalovaný takto neurobil a návrhy na vykonanie dôkazov doručil súdu prvého stupňa osobitne (zvlášť), po doručení odporu proti trestnému rozkazu, špecializovaný trestný súd nemal žiaden zákonný podklad na to, aby z tohto dôvodu dôkaz navrhovaný obžalovaným odmietol vykonať, alebo odmietol vykonať osobný výsluch svedkov, u ktorých prokurátor v podanej obžalobe navrhol čítať zápisnice o ich výsluchoch namiesto ich osobného výsluchu.

Pokiaľ špecializovaný trestný súd v tejto súvislosti poukazoval na výklad lehoty „bez meškania“ obsiahnutý v rozhodnutí najvyššieho súdu, spisovej značky 5Tdo/30/2012 z 28. júna 2012, k tomu sa žiada uviesť, že je nutné súhlasiť s tým, že lehotu „bez meškania“ je potrebné vykladať tak, že ide o lehotu spravidla pár dní (maximálne 5 až 7), no určite nie mesiac. Nie je však možné prehliadnuť, že najvyšší súd neuvádza, či dňami je potrebné rozumieť kalendárne alebo pracovné dni a naopak zároveň uvádza, že takýto výklad je namieste „spravidla“, teda nie vždy, nie za všetkých okolností, ale z tohto pravidla existujú určité výnimky, čo znamená, že za určitých okolností by mohlo ísť aj o lehotu viacerých dní (ako 7), určite však nie mesiac. Z uvedeného je potom zrejmé, že lehotu „bez meškania“ je potrebné určite počítvať na dni, nikdy nie na týždne, či mesiace. Trestný poriadok (ustanovenie § 240 ods. 3 Trestného poriadku) výslovne neuvádza, čo rozumie pod lehotou „bez meškania“, obžalovaný podal svoj návrh na vykonanie dôkazov na piaty pracovný deň a síce ôsmy kalendárny, avšak siedmy kalendárny deň pripadol na štátny sviatok (1. septembra 2022), preto aj pri striktnnej požiadavke, že obžalovaný mal podať dotknutý návrh do siedmich dní, urobil tak včas, pretože v súlade s pravidlami počítania lehôt v zmysle § 63 ods. 5 Trestného poriadku, v dôsledku toho, že siedmy posledný deň lehoty pripadol na deň pracovného pokoja (štátny sviatok), presunul sa na najbližší pracovný deň, teda 2. september 2022, kedy obžalovaný svoj návrh na vykonanie dôkazov špecializovanému trestnému súdu skutočne aj doručil. Obžalovaný teda dotknutý návrh súdu prvého stupňa doručil bez meškania aj podľa jeho (špecializovaného trestného súdu) požiadaviek. Tu neobstoí námietka, že návrh bol doručený po pracovnej dobe, pred víkendom, ani argument, kedy sa dostal do dispozičnej moci sudcu. V tomto smere ide o organizáciu práce súdu prvého stupňa, ktorá nemôže byť na ťarchu obžalovanému, navyše v prejednávanej veci neexistovala žiadna relevantná skutočnosť, ktorá by nútila súd prvého stupňa konať okamžite, ihneď a kedy by okolnosť, že súd prvého stupňa mohol na podanie obžalovaného reagovať až po víkende, bola spojená s nejakým vážnym následkom. Napokon za tých istých podmienok špecializovaný trestný súd dodatočne, na podklade návrhu obžalovaného na vykonanie dôkazov, predvolal znalca, pričom nič nenasvedčuje tomu, že by to bolo spojené opäť s nejakými vážnymi problémami (dôsledkami), či už na strane súdu alebo strán v konaní.

Neobstoí taktiež argument, že išlo o nepodstatné dôkazy, keďže skutočnosti nimi preukazované (zjednodušene povedané, že ku kúpe a predaju dotknutých tričiek došlo), boli spoľahlivo objasnené listinnými dôkazmi (najmä faktúrami), vzhľadom na to, že špecializovaný trestný súd tieto dôkazy, teda výsluchy vyššie spomínaných troch svedkov vykonal (čítaním zápisníc o ich výsluchoch z prípravného konania), obsah ich výpovede pojal do svojho rozhodnutia a aj na týchto dôkazoch svoje rozhodnutie o vine obžalovaných založil, pritom podmienky pre postup podľa § 263 ods. 2 Trestného poriadku, teda prečítanie zápisníc o predchádzajúcich výsluchoch svedkov namiesto ich osobného výsluchu, z už vyššie rozvedených dôvodov, neboli splnené. To potom znamená, že súd prvého stupňa oprel svoje rozhodnutie o vine obžalovaných aj o dôkazy, ktoré neboli vykonané zákonným spôsobom. Navyše

podľa článku 6 ods. 3 písm. d), prvá časť vety, dohovoru každý, kto je obvinený z trestného činu, má právo vypočúvať alebo dať vypočúvať svedkov proti sebe, čo znamená, že postupom súdu prvého stupňa zároveň došlo aj k porušeniu práva obžalovaného na jeho obhajobu. Preto na tomto závere nič nemení ani skutočnosť, že obžalovaný súhlasil s konaním hlavného pojednávania v jeho neprítomnosti, keďže hlavné pojednanie sa konalo za prítomnosti jeho obhajcu, pričom na osobnom výsluchu dotknutých svedkov trval.

Výkonanie ostatných obžalovaným navrhovaných dôkazov súd prvého stupňa odmietol z dôvodu, že úlohou súdu prvého stupňa v prejednávanej trestnej veci nebolo po historickej stránke hodnotiť osobu Jozefa Tisa s tým, že takýmto postupom by špecializovaný trestný súd išiel nad rámec svojich povinností uvedených v § 2 ods. 10 Trestného poriadku, teda náležite zistiť skutkový stav zabezpečujúci možnosť spravodlivého rozhodnutia vo veci dôvodiac d'alej, že súd prvého stupňa odmieta vykonať hodnotenie osoby Jozefa Tisa z historickej stránky s tým, že určite je možné v jeho osobe nájsť aj pozitívne črty, tak ako u každej ľudskej bytosti (napríklad aj u Adolfa Hitlera), avšak špecializovaný trestný súd sa na osobu Jozefa Tisa pozerá výhradne cez jeho právoplatné odsúdenie preukazujúce, že po právnej stránke je hodnotený ako osoba, ktorá sa dopustila zločinu proti ľudskosti.

Podľa § 2 ods. 10 Trestného poriadku orgány činné v trestnom konaní postupujú tak, aby bol zistený skutkový stav veci, o ktorom nie sú dôvodné pochybnosti, a to v rozsahu nevyhnutnom na ich rozhodnutie; dôkazy obstarávajú z úradnej povinnosti; právo obstarávať dôkazy majú aj strany; orgány činné v trestnom konaní s rovnakou starostlivosťou objasňujú okolnosti svedčiace proti obvinenému, ako aj okolnosti, ktoré svedčia v jeho prospech, a v oboch smeroch vykonávajú dôkazy tak, aby umožnili súdu spravodlivé rozhodnutie.

Z citovaného ustanovenia teda vyplýva, že povinnosť zistiť skutkový stav veci, o ktorom nie sú dôvodné pochybnosti, majú orgány činné v trestnom konaní, teda prokurátor a policajt s tým, že z uvedeného ustanovenia vyplýva úloha súdu spravodlivo rozhodnúť na podklade dôkazov vykonaných orgánmi činnými v trestnom konaní.

Podľa § 2 ods. 18, veta prvá, ods. 19 Trestného poriadku konanie pred súdom je ústne, výnimky ustanovuje tento zákon; pri rozhodovaní na hlavnom pojednávaní, na verejnom zasadnutí alebo na neverejnom zasadnutí smie súd prihliadnuť len na tie dôkazy, ktoré boli v tomto konaní vykonané, ak zákon neustanovuje inak.

Podľa § 278 ods. 2 Trestného poriadku ak nejde o prípad podania obžaloby po konaní o návrhu na dohodu o vine a treste podľa § 232 ods. 5 alebo 6, súd môže pri svojom rozhodnutí prihliadať len na skutočnosti, ktoré boli prebraté na hlavnom pojednávaní, a opierať sa o dôkazy, ktoré boli na hlavnom pojednávaní vykonané.

Z citovaných ustanovení plynie, že súdne konanie je ovládané zásadami bezprostrednosti a ústnosti, vychádzajúcimi z predpokladu, že súd len na podklade priamo, bezprostredne, pred ním, ústne vykonaných dôkazov si môže vytvoriť ten najvernejší obraz o priebehu v trestnom konaní zisťovaných skutočnostiach, o ktorých má rozhodnúť.

Podľa článku 6 ods. 3 písm. d), druhá časť vety, dohovoru každý, kto je obvinený z trestného činu, má právo dosiahnuť predvolanie na vypočúvanie svedkov vo svoj prospech za rovnakých podmienok, ako v prípade svedkov proti nemu.

Je potrebné súdu prvého stupňa prisvedčiť, že skutočne nie je jeho úlohou v prejednávanej trestnej veci hodnotiť po historickej stránke osobu Jozefa Tisa. Na druhej strane však faktom je, že obžalovaný namieta nenaplnenie subjektívnej stránky žalovaného trestného činu na jeho strane, teda neexistenciu úmyslu vo forme vedomosti o obžalobou tvrdenom extrémistickom charaktere ním predávaných tričiek práve s poukazom na, podľa jeho názoru, pozitíva, ktoré možno s osobou Jozefa Tisa spojiť.

V tomto smere však nebolo vykonané žiadne dokazovanie a súd prvého stupňa odmietol vykonať akýkoľvek dôkaz, ktorý obžalovaný na preukázanie ťažiska svojej obhajoby navrhol, dovôdiac v podstate tým, že jeho zistenie o právoplatnom odsúdení osoby Jozefa Tisu nemôže prevážiť existencia žiadnej kladnej vlastnosti spájajúcej sa s touto osobou (Jozefa Tisa). Súd prvého stupňa však v smere zistenia kladných vlastností spájajúcich sa s osobou Jozefa Tisa, ako ťažiska obhajoby obžalovaného, nevykonával žiadne dôkazy, takéto dôkazy neboli vykonané ani v prípravnom konaní, napriek tomu ich predpokladaný obsah hodnotí, pritom súd môže oprieť svoj záver o ne/vine obžalovaného len na podklade bezprostredne a ústne pred ním vykonaných dôkazov. (Z tohto pohľadu potom nebol ani dôvod nepripustiť otázky vo vyššie naznačenom smere vo vzťahu k svedkom, ktorí si dotknuté trička od obžalovaného kúpili, a ani vo vzťahu k na hlavnom pojednávaní vypočutému znalcovi.)

Špecializovaný trestný súd preto postupoval v rozpore so zásadou bezprostrednosti a ústnosti súdneho konania odmietnuc zároveň vykonať dôkazy navrhované obžalovaným bez príliehavého odôvodnenia.

Samozrejme, súd prvého stupňa nemusí vykonať všetky dôkazy navrhované obžalovaným, keďže určovanie rozsahu dokazovania v konaní pred súdom patrí práve súdu, každopádne ale musí vykonať dokazovanie v takom rozsahu, ktorý by mu umožnil spravodlivé rozhodnutie.

Bez doplnenia dokazovania v naznačenom smere, prípadne vykonania aj dôkazov ďalších, vykonanie ktorých sa ukáže byť potrebným, a bez odstránenia vyššie naznačených procesných nedostatkov, nebude možné vo veci spravodlivo rozhodnúť.

Z uvedených dôvodov preto najvyšší súd napadnutý rozsudok v celom rozsahu postupom podľa § 321 ods. 1 písm. a), písm. b), písm. c) Trestného poriadku zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa, aby ju v potrebnom rozsahu prejednal a rozhodol, pričom senát najvyššieho súdu rozhodol jednomyseľne.

Záverom, pre úplnosť, sa žiada ešte uviesť, že podľa § 247 ods. 5, veta prvá, Trestného poriadku pri nariadení hlavného pojednávania urobí predseda senátu všetky opatrenia potrebné na zabezpečenie jeho riadneho priebehu a na to, aby vec bolo možné prejednať a rozhodnúť bez jeho odročenia. Vzhľadom na to, že Trestný poriadok ukladá súdu, rozhodnúť na jednom termíne hlavného pojednávania, pokiaľ možno bez jeho odročenia, neobstojí námietka obžalovaného, že chcel na hlavnom pojednávaní vypovedať a s konaním v jeho neprítomnosti súhlasil len preto, že predpokladal, vzhľadom na rozsah dokazovania, jeho odročenie. Tým, že súd prvého stupňa rozhodol na jednom hlavnom pojednávaní, ako mu to ukladá zákon, pričom priebeh hlavného pojednávania v zmysle § 253 ods. 1 Trestného poriadku riadi predseda senátu, žiadne práva obžalovaného neporušil s tým, že odhad priebehu hlavného pojednávania a jeho dĺžky obvineným nemá žiadnu relevanciu. Obžalovaný je totiž povinný prispôbiť si svoje pracovné a súkromné povinnosti tak, aby sa hlavného pojednávania mohol zúčastniť a v žiadnom prípade nie je povinnosťou súdu prispôbovať režim svojho fungovania požiadavkám obžalovaného.

Najvyšší súd nevzhliadol nedostatok ani v spôsobe znalcom popísaných ním použitých metód a nepreskúmateľnosť obsahu znaleckého posudku nespôsobuje skutočnosť, že znalec odpovedal na otázky položené mu v prípravnom konaní, s ktorých rozsahom alebo obsahom nie je obžalovaný spokojný.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu ďalší riadny opravný prostriedok prípustný nie je.